

Entorn dels orígens d'En Joan d'Àustria (Jeromín)

Autor: Daniel Ibànyez i Julve
Data de publicació: 08-06-2012

Qui era la mare d'En Joan d'Àustria? Va ser educat a Yuste, a 460 km del mar, el capità general de la Mediterrània i el cap de l'estol de la Santa Lliga a Lepant? Per què es deia Jeromín? Per què En Lluís de Requesens va ser el seu conseller? En aquest article En Daniel Ibànyez ens desvela els punts tergiversats de la seva biografia i ens suggereix respostes altament versemblants

Fa més de sis anys que, a estones, em dedico a estudiar la monarquia imperial dels Àustries i, especialment, la seva relació amb Catalunya.

Un dels personatges per mi més interessants i polèmics és En Joan d'Àustria.

Segons la historiografia oficial, En Joan d'Àustria –Jeromín– va néixer a Ratisbona l'any 1547, fruit de les relacions entre Carles I i Bàrbara Blomberg. Per justificar el mot de "Jeromín", afegeixen que la mare es va casar al poc temps amb Jerónimo Píramo Kegell, per la qual cosa és possible que el nom, derivat del seu padrastre, fos "Jeromín".

El naixement d'en Joan va ser ocultat amb molta cura. Felip II, germanastre seu, no se'n va assabentar de l'existència fins l'any 1556, durant les abdicacions del seu pare Carles I. Joana d'Àustria, germana de Carles i, per tant, tia d'en Joan, en va ser informada quan Carles I ja estava retirat en un monestir Jerònim. En Joan tenia aleshores 10 anys.

Seguint amb la historiografia oficial, en Joan va ser educat en terres castellanes per l'ajuda de càmera de Carles I, Don Luís Quijada i la seva esposa Doña Magdalena de Ulloa. Els diversos cronistes del nostre personatge admeten que no saben res dels primers anys de la vida d'en Joan. Quan en Joan es dirigia a D. Luís Quijada li deia "tio". Les vetllades amb don Luís varen ser pel nen una iniciació a l'agitada història del seu temps: la introducció a la política internacional i militar d'En Joan d'Àustriai.

Oficialment, Carles I es va instal·lar al monestir Jerònim de Yuste al principi de l'any 1557. L'emperador va demanar a Doña Magdalena de Ulloa, esposa de Don Luís, que es traslladés a viure en una casa al llogarret de Cuacos de Yuste, aproximadament a 700 m. del monestir. La proximitat permetria que "Jeromín" anés de tant en tant a visitar el seu pare.

Plantegem a continuació una descripció diferent de l'oficial i de collita pròpia.

José Muñoz y Maldonado, Comte de Fabraquer, en el seu llibre de les Causas Célebres Históricas de Espanya, hi escriu el següent: "Joan d'Àustria era fill natural de l'emperador Carles V. Havia nascut a Ratisbona l'any 1547. Mai cap bastard, segons la història, va ser de tanta altura de naixement per ambdues parts, perquè tot i passant per ser fill de Bàrbara Blomberg, molts creuen que la mare d'en Joan era germana de l'emperador, i per salvar l'honor d'aquesta, Bàrbara va consentir fer-se passar per mare d'en Joan" ii. La naturalesa molt delicada d'aquest assumpte explicaria l'ocultació, mentre va ser possible, de l'existència del nostre personatge.

Arribant a aquest punt, i atès que jo crec que Carles I es va retirar i va morir al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra, es fa necessari cercar un lloc proper a Sant Jeroni per allotjar el referit "Jeromín". Tanmateix, hem de pensar en una senyora que s'ocupi de la seva formació als 10 anys del nen. Ens parlen insistentment de "l'esposa de Don Luís".

Si situem "Jeromín" a Catalunya, hem de pensar en un Don Luís vinculat a l'Emperador i proper a Sant Jeroni de la Murtra. Jo crec que aquest Don Luís era ni més ni menys que En Lluís de Requesens. En Lluís de Requesens sembla que era fill de Juan de Zúñiga y Avellaneda, Virrei de Catalunya, i l'Estefania de Requesens i Roís de Liori. En Lluís de Requesens i Joan de Soler, pare de l'Estefania, no volia que la seva filla es casés amb un noble castellà i va demanar que el seu nét portés Requesens de primer cognom. Aquesta explicació acontenta tothom, però n'hi ha altres que pensen que el pare d'En Lluís de Requesens i Zúñiga era, ni més ni menys, que el mateix Emperador. L'Estefania era una noia rossa, d'ulls blaus, preciosa de cara i amb un magnífic cos molt ben proporcionat. L'Estefania era la primera dama de l'emperadriu Isabel de Portugal i no és d'estranyar, coneixent Carles I, que durant alguna indisposició momentània per l'amor d'Isabel, l'emperador volgués mostrar a l'Estefania, en privat, tota la grandesa i potència de l'Imperi Romano-Germànic.

Tornant al fil de "la esposa de Don Luís". L'esposa del nostre "Don Luís" , Lluís de Requesens, era Jerònima Gralla Desplà i Hostalric. El nom de Jerònima ens dóna una pista de per què anomenaven el nen "Jeromín". Si una senyora que es diu Jerònima es passeja per un lloc amb un nen de 10 anys que ningú no coneix qui és, resulta versemblant que l'anomenin el "Jeromin".

Una pregunta que plantejo és: quina possible residencia tenim propera al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra? Resposta: a 700 m. del Monestir tenim la Torre Pallaresa, curiosament a la mateixa distància que hi ha de Cuacos a Yuste.

He esbrinat els diferents propietaris de la Torre Pallaresa en el transcurs de la seva història i he trobat el següent. En el llibre La Torre Pallaresaiii, s'hi relaciona els propietaris de la mansió. Aquí els exposo, juntament amb d'altra informació rellevant:

1342: Guillem de Cercerenya; aleshores s'anomenava Torre Cercerenya.

1399: Jaume Pallarès; passa el nom a Torre Pallaresa.

1520: Joan de Cardona, Bisbe de Barcelona a partir de 1531.

1543: Carles I atorga el títol de Castell a la Torre.

1546: Mor Joan de Cardona pregant a la capella de la Torre.

1546: No està documentat el propietari !!!

1561: Gabriel Caçador.

En parlar de la Torre Pallaresa, En Duran i Sampere es fa una pregunta curiosa: "D'on procedeixen les pedres amb escuts dels Gralla, Desplà i Hostalric?".

En una visita a la Torre Pallaresa el 7 de novembre de 2008, l'Albert Fortuny va fer un munt de fotografies de gran qualitat. L'escut que hi predomina és el següent:

Tanmateix, en la visita vàrem observar dos escuts que havien estat esborrats amb escarpa. Podrien ser d'En Joan d'Àustria?

Un ambient proper a En Lluís Requesens i a Barcelona podia incidir en l'educació d'En Joan d'Àustria i iniciar-lo en tot el que estava relacionat amb les campanyes marítimes, més que a Cuacos de Yuste, a 460 Km del mar.

Si la meva sospita fos certa, això explicaria per què han desaparegut els documents que relacionen la Torre Pallaresa amb Jerònima Gralla Desplà i Hostalric, educadora, com a mínim des de l'any 1557, d'En Joan d'Àustria, el "Jeromín".

Daniel Ibànyez

Badalona, maig del 2012

i BARTOLOMÉ BENASSAR, Don Juan de Austria; Ediciones Temas de Hoy, Madrid, 2004, p. 45.

ii JOSÉ MUÑOZ Y MALDONADO, CONDE DE FABRAQUER, Causas Célebres Históricas de España; Establecimiento Tipográfico de D. F. De P. Mellado, Madrid, 1858, p. 101.

iii A. DURÁN Y SAMPERE, La Torre Pallaresa. Historia de una mansión señorial; Ed. Martí y Marí, Barcelona, 1949, p. 33.